

Länsstyrelsen
Västerbotten

Beslut

1 (33)

Datum

2024-02-14

Diarienummer

511-11500-2017

Dossiernummer

2402412

Enligt sändlista

Beslut om bildande av Satsfjällets naturreservat i Vilhelmina kommun

---

(4 bilagor)

Beslut

Länsstyrelsen i Västerbotten beslutar med stöd av 7 kapitlet 4 § miljöbalken (1998:808) att det område som redovisas på bifogad karta, bilaga 1, ska vara naturreservat.

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet Satsfjället beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kapitlet 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § första stycket förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet.

Med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan för naturreservatets långsiktiga vård, bilaga 3.

Föreskrifterna enligt 7 kapitlet 5 och 6 §§ miljöbalken gäller från den dag de vinner laga kraft. Föreskrifterna enligt 7 kapitlet 30 § miljöbalken gäller från kungörelsedatum även om beslutet överklagas.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet. Beslutet riktar sig även till allmänheten.

Fakta om naturreservatet

Administrativa uppgifter om naturreservatet.

Namn	Satsfjället
Dossiernummer	2402412
NVR-id	2058864
Natura 2000, områdeskod	Satsfjället, SE810439
Kommun	Vilhelmina
Län	Västerbotten
Lägesbeskrivning	Cirka 70 km NV om Vilhelmina samhälle
Mittkoordinat	7206730, 499686 (SWEREF 99 TM)
Naturgeografiska regioner	33h, förfjällsregion med huvud- sakligen nordligt boreal vegetation 36a, norra högfjällsregionen
Gräns	Se beslutskarta, bilaga 1
Markägare	Staten genom Statens fastighetsverk
Fastighet	Kronoöverlopsmarken 1:1
Förvaltare	Länsstyrelsen Västerbotten
Totalareal	25 490 hektar
Landareal	24 090 hektar
Areal skogsmark totalt	5 890 hektar (allt ovan fjällnära gränsen)
Varav fjällbjörkskog	5 040 hektar
Varav barrskog	850 hektar
Areal produktiv skog	440 hektar
Areal våtmark	2 200 hektar
Areal fjällhed och kalfjäll	16 000 hektar
Areal sjöar och vattendrag	1 400 hektar

Tabell med administrativa uppgifter om naturreservatet.

Arealer och definitioner av marktäckte anges enligt nationellt marktäckedata (NMD). Avgränsningen av naturtyper är huvudsakligen gjord med fjärranalys. Variationen i naturtyper är mer mångfacetterad i en större skala. Stora områden med videbuskage ingår i naturtyperna fjällbjörkskog, våtmark, fjällhed samt vid sjöar och vattendrag.

Syftet med naturreservatet

Syftet med Satsfjällets naturreservat är att bevara och vårda områdets helhetsvärden i form av ett stort, sammanhängande fjällandskap med dess biologiska mångfald, naturliga processer och naturtyper. Syftet är också att vårda, bevara och återställa livsmiljöer knutna till ett betespräglat och i övrigt hävdad kulturlandskap, som också bidrar till områdets upplevelsevärden. Av människan påverkade, ej hävdgynnade habitat, ska kunna återställas till naturligast möjliga tillstånd.

I reservatet förekommande Natura 2000 naturtyper och arter ska tillsammans med övriga livsmiljöer med sina naturligt förekommande växter och djur bidra till gynnsam bevarandestatus för naturtyperna och arterna på biogeografisk nivå.

Inom ramen för bevarandet av naturmiljöer ska naturreservatet också tillgodose behovet av områden för friluftslivet. Besökare ska kunna se och uppleva för fjällen och fjällskogarnas typiska natur- och kulturmiljöer och arter. Naturreservatet ska även tillgodose behovet av mer ostörda och opåverkade miljöer.

Hur syftet ska uppnås

Syftet ska i huvudsak tillgodoses genom att naturmiljöerna utvecklas fritt genom intern dynamik. Naturliga processer såsom översvämning, stormfällning, frostvittring, ras och skred samt svampars och insekters nedbrytning av ved med mera tillåts fortgå ostört. Skötselåtgärder kan genomföras för att bevara hävdgynnade arter. Skötselåtgärder kan också genomföra för att bevara och återställa livsmiljöer för naturreservatets rödlistade arter och övriga skyddsvärda arter. Det ska i de delar med påverkan av skogsbruk, dikning, dämning eller andra anläggningar kunna genomföras naturvårdande restaureringsåtgärder av naturmiljöer för att gynna områdets naturliga biologiska mångfald och ekologiska funktioner. För området främmande arter ska kunna tas bort.

Åtgärder vidtas för att underlätta för allmänhetens friluftsliv. För förståelsen av landskapets utseende och funktion kan några intressanta

kulturhistoriska element synliggöras. Åtgärder får vid behov vidtas för att förebygga slitage och påverkan på växt- och djurliv. Bevarande av attraktiva miljöer utan ljus- och ljudstörningar ska särskilt beaktas.

Skälen för beslutet

Skälen till naturreservatsbildningen är att långsiktigt bevara Statsfjällets höga värden kopplat till natur, geovetenskap och friluftsliv. Reservatet utgörs av ett stort, obrutet, ståtligt och varierat fjällområde med hög grad av naturlighet, många olika representativa naturtyper och arter. Reservatet är endast i begränsad omfattning genombrutet av vägar och ledningsgator och är till övervägande del opåverkat av modernt skogsbruk, dämning, dikning och liknade. Området har egenskaper och strukturer som utvecklats genom att naturliga processer fått verka ostört under lång tid. Exempelvis har reservatets skogar mycket låg grad av påverkan från skogsbruk och innehåller rikligt med naturskogsstrukturer som gamla träd, grova träd och död ved. Våtmarkerna, sjöarna och vattendragen har bra vattenkvalité och är till största delen fysiologiskt och hydrologiskt opåverkade. Det finns också spridda öppna ängsmarker och betesmarker med förekomst av hävdgynnade arter. Reservatet har också en intressant och vacker geomorfologi med branta fjäll, rasbranter, moränbacklandskap och vidsträckta fjällplatåer.

Naturreservatets stora variation i naturtyper, klimat och geologiska förhållanden gör att området också erbjuder livsmiljöer för många skyddsvärda arter. I naturreservatet lever de stora rovdjuren björn, järv och lodjur liksom tidvis fjälluggla, fjällvråk, jaktfalk och kungsörn. Området är också betydelsefullt för den akut hotade fjällräven. Förutom typiska fjällarter finns växter som enbart är funna på serpentenberg.

Naturreservatets stora areal i väglöst land ger de ingående ekosystemen möjlighet att bevaras och utvecklas genom naturlig succession. För att bevara och utveckla områdets naturvärden kan skötselåtgärder behöva genomföras för att gynna skyddsvärda arter och bibehålla öppna miljöer på ängsmark, fjällhedar, våtmarker och annan öppen mark. Restaureringsåtgärder kan behöva genomföras för att återställa struktur och hydrologi i områdets vattenmiljöer och våtmarker samt på fjällhedar som har viss påverkan från terrängkörning och diken.

Naturreservatet har höga upplevelsevärden, flera intressanta besöksmål och goda förutsättningar för friluftaktiviteter året om. Mångfalden av fjällen typiska naturtyper och geologiska formationer samt intressant

kulturhistoria förhöjer friluftsupplevelsorna och bidrar till förståelsen för landskapets utveckling samt äldre tiders nyttjande av området. Leder för vandringar, skidturer och skoterfärder samt närheten till väg och orter med service förstärker naturreservatets friluftsvärden. I reservatet finns också områden för mer vildmarkspräglade upplevelser utan besöksanordningar, synliga byggnader och med låg ljudnivå. Ytterligare skäl till att bevara området för friluftslivet är möjligheten att genom anordningar för och information till besökare erhålla en långsiktig samexistens mellan friluftsliv, upplevelsevärden, biologisk mångfald och renskötsel.

Området är sedan lång tid tillbaka avsatt som fjällnära domänreservat för att bevara natur- och friluftsvärdena och är därför högt prioriterat för formellt skydd. Närheten till naturreservaten Norra Borgafjällen, Gitsfjället, Skåarnja och Marsfjället samt andra skyddade naturområden ger särskilt goda förutsättningar att långsiktigt bevara och utveckla områdets natur- och friluftsvärden.

Behovet av ett långsiktigt skydd av Satsfjällets helhetsvärden förstärks ytterligare av att östra delen av naturreservatet ingår i det europeiska nätverket av skyddade områden, Natura 2000. Det innebär att områdets naturtyper, med sina livsmiljöer och arter, för att långsiktigt bevaras och utvecklas är prioriterade för skydd.

De höga naturvärden som dokumenterats i området kräver ett omfattande och långsiktigt skydd. Genom reservatsbeslutet undanröjs hot från exploatering och andra åtgärder och förutsättningarna förbättras för att bevara och utveckla områdets naturmiljöer med därtill hörande strukturer, processer och arter. Genom beslutet bevaras också områdets landskapsformer och möjligheterna att uppleva natur- och kulturlandskapet.

Reservatsföreskrifter

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet gäller följande föreskrifter.

A. Föreskrifter enligt 7 kapitlet 5 § andra stycket miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden.

Det är förbjudet att:

1. uppföra byggnad eller annan anläggning som till exempel mast eller vindkraftverk,
2. bygga om eller ändra befintlig byggnads eller anläggnings konstruktion, funktion eller användningssätt,
3. uppföra stängsel, staket eller hägnad,
4. anlägga väg, parkeringsplats, led, bro, spång eller brygga,
5. dra fram ledning eller rör,
6. bedriva täkt, gräva, plöja, spränga, borra, schakta, dika, dämna, rensa, utfylla, muddra, reglera eller bedriva annan verksamhet som skadar eller förändrar mark och block eller förändrar bottentopografi, vattenflöden eller dräneringsförhållanden,
7. tippa, dumpa eller anordna upplag,
8. utföra skogsbruksåtgärder som till exempel att avverka samt att flytta, ta bort eller på annat sätt skada levande eller döda träd eller buskar, såväl stående som liggande,
9. inplantera för området främmande arter eller stammar. Undantag gäller för utsättning av fisk som regleras i förordningen (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskenäringen,
10. anlägga eller bedriva akvakultur av djur, växter eller andra organismer, som exempelvis fiskodling,
11. plantera ängsmark, betesmark eller annan öppen mark med träd, buskar eller energigrödor,
12. använda eller sprida kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, växtnäringsämnen, jordförbättringsmedel eller kalk,
13. bunkra, lossa eller lagra flytande bränsle. Undantag gäller för renskötseln samt kojor i naturreservatet. Vid reservatets entré intill

Satsfjället får bränsle som har direkt samband med pågående transporter i naturreservatet tillfälligt lagras,

14. framföra motordrivna fordon på barmark i terrängen.

Det är utan Länsstyrelsens tillstånd förbjudet att:

15. sätta upp skylt, plakat, affisch, inskrift eller därmed jämförbar anordning för reklam, information eller liknande ändamål, annat än tillfälligt (högst en vecka) i samband med jakt.

B. Föreskrifter enligt 7 kapitlet 6 § miljöbalken om vad fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet förpliktigas att tåla.

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas att tåla att följande anordningar uppförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet, där inget annat anges avses hela reservatet:

1. utmärkning av naturreservatets gränser enligt Naturvårdsverkets riktlinjer,
2. uppsättning och underhåll av informationstavlor,
3. skötselåtgärder för att underlätta för friluftslivet samt för att åtgärda och förebygga slitage och påverkan på mark, växt och djurliv genom anläggande och underhåll av parkeringsplatser, leder, spänger, bryggor, broar, rastplatser, vindskydd, rastskydd och stugor med tillhörande sanitära anordningar,
4. skötselåtgärder för bevarande och synliggörande av för friluftslivet intressanta besöksmål samt forn- och kulturlämningar genom plantryckning, röjning och fällning av enstaka buskar och träd,
5. skötselåtgärder för att bibehålla eller skapa öppna miljöer och föra att gynna skyddsvärda arter på ängs- och betesmark, stränder, substratmark, vägkanter, våtmarker och annan öppen mark genom plantryckning, klippning eller röjning av buskar, träd och annan vegetation samt slätter, bete eller annan markstörning,
6. fysisk och hydrologisk återställning av våtmarker, sjöar- och vattendrag genom röjning av buskar och träd, slätter och bete, igenläggning av diken, återskapande av naturliga flöden, etablera lekrområden för fisk samt borttagande av vandringshinder,
7. borttagande av för området främmande arter, till exempel lupiner och inplanterad fisk,

8. undersökning och dokumentation av djur, växter och andra organismer samt mark- och vattenförhållanden.

C. Föreskrifter enligt 7 kapitlet 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas, samt om ordningen i övrigt, inom naturreservatet.

Det är förbjudet att:

1. göra åverkan på berg eller mark, till exempel genom att måla, borra, rista, hacka, gräva eller omlagra,
2. fälla, flytta, ta bort eller på annat sätt skada levande eller döda träd, och buskar, såväl stående som liggande. Undantag gäller för att ta löst liggande torra kvistar för att använda till lägereld på platsen. Undantaget gäller inte torrakor, lågor och tjärstubbar,
3. störa djurlivet, till exempel genom att klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig nära rovfågelbo, lya eller gryt,
4. framföra motordrivet fordon på barmark i terrängen.

Det är utan Länsstyrelsens tillstånd förbjudet att:

5. sätta upp tavla, skylt, plakat, affisch, inskrift eller därmed jämförbar anordning,
  6. snitsla spår och sätta upp orienteringskontroller,
  7. inom ett år mer än 5 gånger anordna tävlingar, lägerverksamhet, militärövningar eller andra organiserade arrangemang samt att anordna enstaka arrangemang för fler än 35 deltagare.
-

Undantag från föreskrifterna

Föreskrifterna omfattar endast statens mark inom naturreservatet, det vill säga fastigheten Kronoöverlopsmarken 1:1.

Naturreservatets föreskrifter ska inte utgöra hinder för:

- a) förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att vidta de åtgärder som anges i B-föreskrifterna med stöd av 7 kapitlet 6 § miljöbalken i detta beslut, samt de nödvändiga transporter som krävs för åtgärderna,

- b) normalt underhåll av befintliga vägar med vägområden. Träd som fallit eller hotar att falla över väg får kapas men ska lämnas i reservatet,
- c) drift, underhåll och reparation av mast enligt gällande markupplåtelse samt ledning och ledningsgata inom ramen för befintlig koncession, ledningsrätt, servitut, eller nyttjanderätt, inklusive nödvändiga avverkningar i ledningsgata och sidoområde samt för akuta åtgärder de nödvändiga transporter som krävs för arbetet. Färd med terrängfordon vid planerat underhåll kan i enlighet med reservatsföreskrifterna och/eller gällande terrängkörningslagstiftning kräva Länsstyrelsens tillstånd,
- d) drift, underhåll och reparation av dammanläggning samt reglering av Satssjöns och Satsåns och Kultsjöns vattenstånd enligt gällande vattendomar, servitut eller nyttjanderätter, inklusive nödvändiga avverkningar intill Satssjöns dammanläggning samt för akuta åtgärder de nödvändiga transporter som krävs för arbetet. Färd med terrängfordon vid planerat underhåll kan i enlighet med reservatsföreskrifter och/eller gällande terrängkörningslagstiftning kräva Länsstyrelsens tillstånd,
- e) underhåll av befintliga siktgator vid jaktpass samt att i direkt samband med jakt ställa ut informationsskylt. Stående och liggande döda träd, exempelvis torrakor, får inte upparbetas. Länsstyrelsens tillstånd krävs för nya jaktorn och nya siktgator,
- f) uttransport av fällt högvilt, som älg och björn, med stöd av 1 § terrängkörningsförordningen. Fordon och färdväg ska väljas med omsorg och i första hand ska befintliga stigar och leder användas för att undvika störningar på djurlivet samt minimera mark- och vegetationsskador,
- g) slyröjning, siktröjning, kvistning och kapning av liggande träd för underhåll av befintliga leder, stigar och skoterleder med tillhörande anläggningar för friluftslivet som rastskydd, vindskydd, grillplatser, sanitära anordningar, informationstavlor, skyltar, spänger och broar. Kommunala allmänna leder och anläggningar ska markeras och skyltas i enlighet med Naturvårdsverkets riktlinjer övriga stigar och anläggningar skyltas och markeras i samråd med Länsstyrelsen. Färd med terrängfordon kan i enlighet med reservatsföreskrifterna och / eller gällande terrängkörningslagstiftning kräva Länsstyrelsens tillstånd. Undantaget omfattar inte ny uppmärkning samt nytt läge (omdragning) av led eller stig, ny eller utökad siktröjning samt

anläggning på annan plats, med annan funktion, storlek eller användningssätt än den när reservatet bildades,

- h) uppförande av bro, grillplats, vindskydd, rastskydd eller liknande anläggning som ersättning för befintlig anläggning. Den nya anläggningen ska ha motsvarande funktion, användningssätt, storlek och läge som den borttagna anläggningen. Åtgärden ska ske i samråd med Länsstyrelsen. Färd med terrängfordon kan i enlighet med reservatsföreskrifterna och/eller gällande terrängkörningslagstiftning kräva Länsstyrelsens tillstånd,
- i) röjning och avverkning av buskar och träd inom en zon av 15 meter runt befintlig huvudbyggnad samt röjning och avverkning av enstaka buskar och träd som riskerar att orsaka skada på byggnader och andra anläggningar,
- j) uppförande av vedskjul, utedass eller annan liknande komplementbyggnad inom 15 meter från befintlig huvudbyggnad och inte närmare strandlinjen än 25 meter,
- k) underhåll och skötsel av befintliga båtplatser. Båtplatser som nyttjas ska hållas i ett vårdat skick. Båtplatser som inte längre nyttjas ska städas. Anläggande eller utmärkning av ny båtplats omfattas inte av undantag från reservatets föreskrifter. Färd med terrängfordon kan i enlighet med reservatsföreskrifterna och/eller gällande terrängkörningslagstiftning kräva Länsstyrelsens tillstånd,
- l) arrendatorer på statens mark att göra ett begränsat uttag av björkved till befintliga byggnader i naturreservatet (husbehov), efter överenskommelse med Statens Fastighetsverk. Stående och liggande döda träd, exempelvis torrakor, får inte upparbetas till ved,
- m) genomförande av kulturvårdande skötsel och underhåll av kulturmiljöer och fornlämningar i syfte att bibehålla öppna natur- och kulturlandskap genom röjning av buskar och enstaka träd efter samråd med Länsstyrelsen. Färd med terrängfordon kan i enlighet med reservatsföreskrifterna och/eller gällande terrängkörningslagstiftning kräva Länsstyrelsens tillstånd,
- n) att nyttja mark kring byar och boställen för skogsbete och vattning av betesdjur samt att i samråd med Länsstyrelsen bygga de anordningar som djurskyddet föreskriver för betande djur,
- o) personal inom polisen, sjukvården, räddningstjänsten eller fjällräddningen att vid akuta insatser framföra motorfordon på barmark i enlighet med gällande terrängkörningslagstiftning. Färd med

terrängfordon i samband med planerade verksamheter kan i enlighet med reservatsföreskrifterna och/eller gällande terränglagstiftning kräva Länsstyrelsens tillstånd,

- p) Statens fastighetsverks (SFV) tjänstemän att framföra motorfordon på barmark vid akuta tjänsteärenden i enlighet med gällande terrängkörningslagstiftning. Färd med terrängfordon i samband med planerade verksamheter och åtgärder kan i enlighet med reservatsföreskrifterna och/eller gällande terränglagstiftning kräva Länsstyrelsens tillstånd,
- q) renskötsel i enlighet med rennäringslagen (1971:437) eller att framföra av motordrivet fordon vid renskötsel i enlighet med gällande terrängkörningslagstiftning,
- r) den som har Länsstyrelsens tillstånd att inventera, genomföra vetenskapliga undersökningar, bedriva miljöövervakning samt genomföra kultur-, biotop-, art- eller fiskevårdande åtgärder. Färd med terrängfordon på barmark ska undvikas och får endast ske när tjänst eller åtgärd inte kan utföras på annat lämpligt sätt (24FS 2022:4). Länsstyrelsen kan ge tillstånd från föreskrifterna ovan för att genomföra andra kultur- eller biotopvårdande åtgärder,
- s) för samtliga undantag från föreskrifterna gäller att risken för skada på mark, vegetation och vatten samt påverkan på fågel- och djurlivet ska minimeras.

Ärendets beredning

Naturreseptatet Satsfjällets (Saadtvielle) mycket höga natur- och friluftsvärden har varit kända under lång tid. Förutom renskötsel och den bofasta befolkningens nyttjande av området för rekreation, fiske och jakt har områdets vackra natur lockat turister till området för att vandra, åka skidor och fiska sedan början av 1900-talet.

Domänverket avsatte 4 augusti 1987 domänreservatet Satsfjället i syfte att bevara större, sammanhängande fjällnära skogsområden och angränsande fjällmarker. Enligt Domänverkets beslut ska bl.a. skog och övrig vegetation lämnas så orörd som möjligt, skogsbruk inte bedrivs, friluftsliv främjas och forskning uppmuntras. Av beslutet 1987 framgår också att domänreservatet kan komma att få utökat skydd i form av naturreseptat av Länsstyrelsen.

I samband med att Domänverket bolagiserades beslutade regeringen 21 december 1995 att godkänna en överenskommelse mellan Naturvårds-

verket och Fastighetsverket rörande förvaltningen av den statliga marken, där de fjällnära domänreservaten förvaltas av Statens Fastighetsverk (Naturvårdsverkets diarienummer 30-1685/95). Vidare beslutades vilka fjällnära domänreservat som omfattades av sådana särskilda naturvärden att de skulle ges skydd som naturreservat av länsstyrelserna samt att Naturvårdsverket därefter skulle stå för naturförvaltningen (M95/4758/4 och M95/4836/4). Satsfjället bedömdes ha sådana naturvärden. Våren 2016 begärde Länsstyrelsen och fick också Naturvårdsverkets godkännande att påbörja en reservatsbildningsprocess för de fem återstående fjällnära domänreservaten i länet. Fyra av dessa har 2018 - 2023 ombildats till naturreservat, bl.a. angränsande Norra Borgafjällen i Dorotea kommun (diarienummer 511-11504-2017).

Länsstyrelsen har i juni 2018 i samverkan med Statens Fastighetsverk (SFV) enats om reservatets avgränsning. Satsfjällets fjällnära skogar ingår bland de områden som ska skyddas som naturreservat inom Naturvårdsverkets uppdrag utifrån Skogsutredningen 2020¹ och propositionen 2021/22:58².

Länsstyrelsen upplåter på statens mark i enlighet med rennäringslagen jakt och fiske samt mark för exempelvis byggnader och andra anläggningar. Statens Fastighetsverk upplåter bl.a. vedtäkt för husbehov. Inom naturreservatets yttre gräns finns några enklaver med privat mark vid Fiskonbäcken och Satsån, som inte ingår i naturreservatet.

De östra delarna av Satsfjällets naturreservat ingår sedan 2003 i Natura 2000, det europeiska nätverket av skyddade områden.

Länsstyrelsen har flera gånger besökt området både före och under reservatsbildningsprocessen och bl.a. inventerat naturvärden och friluftslivets behov. Länsstyrelsen genomför sedan många år tillbaka regelbunden tillsyn av de statliga fjällederna³ och inventering av de stora rovdjuren⁴. Det har också genomförts studier av områdets arter. Sommaren 2017 inventerades kärlväxter för Västerbottens flora.

Satsfjället med kringliggande fjällmassiv är ett populärt besöksmål. Länsstyrelsen förvaltar sedan 1970-talet på uppdrag av Naturvårdsverket

---

¹ Regeringen. 2020. *Stärkt äganderätt, flexibla skyddsformer och naturvård i skogen*. SOU 2020:73.

² Regeringen. 2021. *Stärkt äganderätt, flexibla skyddsformer och ökade incitament för naturvärden i skogen med frivillighet som grund*. Prop. 2021/22:58.

³ Naturvårdsverket. 2019. *Vägledning om förvaltning av det statliga ledssystemet i fjällen*.

⁴ Naturvårdsverket. 2018. *Beskrivning av det skandinaviska inventeringssystemet för stora rovdjur*. Rapport 6830.

några fjälleder inom naturreservatet⁵, bilaga 2. En stor del av Satsfjällets naturreservat ligger inom område med terrängkörningsförbud enligt terrängkörningslagen, bilaga 2. Naturreservatet omfattas också av förordnande om terrängkörningsreglering i Västerbottens fjällområde (24FS 2014:26). Det så kallade Majförbudet, som från och med 5 maj förbjuder terrängkörning på statens mark väster om odlingsgränsen, har funnits sedan 1978 med en översyn 2014 (diarienummer 523-8339-2014). Länsstyrelsen har tillsammans med Naturvårdsverket och övriga fjällän sett över av det statliga fjälledssystemet^{6,7}. Det har också genomförts besökarundersökningar samt konkreta åtgärder i form av förbättrad information och ledmarkering, röjning längs leder, nya broar och spänger. Övernattningsstugan vid Sliptjehke blåste sönder i en höststorm 2013 och har därefter återuppbyggts. Lapplandsleden, den statliga fjälleden mellan Borgafjäll och Hemavan som passerar naturreservatet, invigdes 2021.

Länsstyrelsen har sedan hösten 2016 fortlöpande haft en dialog med kommunen om bildandet av naturreservat av de fjällnära domänreservaten, Satsfjällsområdets förutsättningar och nyttjande samt områdets fjälledssystem. Vilhelmina kommun har 1999 - 2011 i flera omgångar ansökt om och beviljats tillstånd av Länsstyrelsen för ett allmänt skoterledssystem i kommunen. I norra delen av reservatet finns en kommunal skoterled mellan Saxnäs och Klimpfjäll med några påfarter över Kultsjön. Kommunens LONAfinansierade projekt ”Tillgängliga leder”, inventerade 2012 – 2015 fjälleder och gjorde beskrivningar av vandrings- och mountainbiketurer i bl.a. Satsfjällsområdet.

Flera turistföretag har verksamhet inom naturreservatet, exempelvis guidade vandringar, skoterturer samt jakt- och fiskeupplevelser. Länsstyrelsen har i samband med reservatsbildningen samtalat med några turistföretag och andra entreprenörer i närområdet om anläggningar och nyttjandet av naturreservatet. I naturreservatet har 2023 Saxnäs Idrotts- och Bygdeförening ett rastskydd vid Satsån sydost om Satsfjället (diarienummer 613-7666-2014) och Kultsjöns fiskevårdsområdesförening ett vindskydd (gaupaskjul) vid Kultsjön intill Lysenbäcken (diarienummer

---

⁵ Naturvårdsverket. 1986. *Det statliga ledssystemet i fjällen. Bakgrund och ledsystemets omfattning*. ISBN 91-620-1012-3.

⁶ Naturvårdsverket. 2014. *Nulägesbeskrivning av det statliga ledssystemet i fjällen. Beskrivning av nuvarande omfattning och skick samt beskrivning av resursbehov och möjligheter för utveckling av ledssystemet*. PM.

⁷ Naturvårdsverket 2022. *Plan för att utveckla arbetet med landets vandringsleder och fjälleder*. Skrivelse NV-09914-21.

613-7667-2014). Föreningen Konstvägen sju älvar har 2016 - 2021 drivit ett par projekt för att marknadsföra vandringsleden mellan Saxnäs och Borgafjäll som Konstleden. Konstvägenföreningen har också vid parkeringen nedanför Satsfjället placerat konstverket Tsiegle - Vägvisaren av Tomas Colbengtson. Intill Satsfjället ligger konstnären Folke Ricklunds fjällateljé, som är privatägd men öppen för allmänheten.

Länsstyrelsen har i mars 2022 träffat Vilhelmina södra sameby för samråd om det planerade naturreservatet. För samebyn är det särskilt viktigt att besökare visar hänsyn till renskötseln eftersom området är ett viktigt betes- och kalvningsland. Naturreservatet ligger i samebyns åretruntmarker. Vilhelmina södra sameby tog i början på 2000-talet tillsammans med Länsstyrelsen fram skriftliga markanvändningsredovisningar och kartor där bl.a. flyttleder, svåra passager och anläggningar är markerade^{8,9}. Andra områden kan nyttjas beroende på bl.a. väder, betestillgång eller störningar från andra verksamheter och aktiviteter. Vilhelmina kommun (Vualtjeren tjielte) är förvaltningsområde för samiska språk¹⁰. Länsstyrelsen har också varit i kontakt med Voernese sameby. Vilhelmina södra sameby och Voernese sameby har också beretts möjlighet att yttra sig över förslaget till beslut och skötselplan. Namn på platser anges i beslut och skötselplan i enlighet med Lantmäteriets kartor¹¹.

Förslaget till beslut, inklusive A-, B- och C-föreskrifter har samrått med och godkänts av Naturvårdsverket och Havs- och Vattenmyndigheten. Reservatsförslaget har sänts på remiss till berörda sakägare, myndigheter, kommun, samebyar, konstvägenföreningen, turistföretag m.fl. för yttrande och samråd under senhösten 2023. Förslaget kungjordes också i länets tidningar samt Post- och inrikestidningar. Det fanns också under samma tid på Länsstyrelsens web och på Vilhelmina kommunkansli. Följande remissinstanser har yttrat sig:

- **Sametinget** anser att det är viktigt att föreskrifterna inte hindrar samisk markanvändning. Det är bra att samråd ska genomföras med samebyn inför skötselåtgärder som kan medföra påverkan

---

⁸ Länsstyrelsen i Västerbottens län. 2007. *Vilhelmina södra sameby, en beskrivning av samebyns förutsättningar, markanvändning och renskötsel*.

⁹ Sametinget. iRENMARK. Rennäringsens markanvändningsdata. www.sametinget.se

¹⁰ 6 § Lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk.

¹¹ 18 § Förordning (2009:946) med instruktion för Lantmäteriet.

på förutsättningarna för renskötseln. Det samiska kulturarvet bör beaktas.

Länsstyrelsens kommentar: Renskötsel enligt gällande lagstiftning är, liksom i remissen, undantaget från naturreservatets föreskrifter (undantag q). Naturreservatets huvudsakliga skötselinriktning av är fri utveckling. Reservatets anordningar för friluftslivet utgår från de besöksmål med anläggningar och leder som nyttjas vid bildandet av naturreservatet. Naturreservatet ligger inom regleringsområde för terrängkörning enligt terrängkörningslagen och omfattas också av tillfälliga förbud, t.ex. det så kallade Majförbudet efter 5 maj. Länsstyrelsen har genomfört samråd med berörd sameby inför remissen och också skickat beslutsförslaget till samebyn, landsförbundet svenska samer och svenska samers riksförbund (SSR). Länsstyrelsen har inom förvaltningen av länets naturreservat samråd med berörd sameby inför skötselåtgärder som kan komma att påverka dem. Länsstyrelsen tar tacksamt emot kunskap om områdets kulturhistoria och markanvändning. I remissen efterfrågades mer kunskap om området.

- **Statens fastighetsverk (SFV)** har inget att erinra mot förslaget att inrätta naturreservatet Satsfjället. SFV anser att föreskrifterna bör förtydligas avseende SFV tjänstemäns färdsel i naturreservatet.

Länsstyrelsens kommentar: Länsstyrelsen har efter remissen haft en dialog med SFV om terrängkörning i naturreservatet. Länsstyrelsen har kompletterat föreskrifterna med ett undantag för SFV tjänstemäns terrängkörning i samband med akuta tjänsteärenden. För planerade verksamheter krävs Länsstyrelsens tillstånd. Länsstyrelsen anser att det för ett långsiktigt bevarande av områdets höga natur- och friluftsvärden är motiverat med tillstånd för icke akuta åtgärder. Tillstånd innebär att en åtgärd kan få genomföras, men att det kan behövas att SFV och Länsstyrelsen tillsammans tittar på lokalisering, tidpunkt, utformning eller liknande.

- **Svenska samernas riksförbund (SSR)** skriver att de tagit del av förslagen men avstår från att lämna synpunkter.
- **Sveriges geologiska undersökning (SGU)** har meddelat att de avstår från att yttra sig.

- **Vilhelmina kommun** har meddelat att de inte lämnar något yttrande.
- **Västerbottens läns hembygdsförbund** anser att informationen om naturreservatet är värdefull för dem samt att de gärna tar del av ytterligare information om kulturmiljöer.

Länsstyrelsens kommentar: I rapporten ”Satsfjällets natur- och kulturlandskap, som Länsstyrelsen publicerar som pdf-fil i samband med beslutet, innehåller några beskrivningar av områdets kulturmiljöer.

Övriga remissinstanser har valt att inte yttra sig.

Beskrivning av naturreservatet

Satsfjällets naturreservat ligger strax söder om Kultsjön mellan Klimpfjäll och Saxnäs. I söder gränsar reservatet mot Doroteas kommungräns. Naturreservatet utgörs av ett större sammanhängande fjällområde med flera sjöar och vattendrag. Reservatet är variationsrikt med avseende på naturtyper, arter och livsmiljöer. Norra delen består av fjällnära barrskog och fjällbjörkskog medan södra delen kännetecknas av fjällmassiv med kalfjällstoppar, varav Autjoklimpen (Avteje, 1 240 m.ö.h.) är högst, och fjällplåtåer med ris- och gräshedar. I reservatet finns också vidsträckta våtmarker, t.ex. längs de vackert meandrande vattendragen Fiskonbäcken och Satsån. Vid sjön Aavtjoejaevrie har Fiskonbäcken sina källflöden. Fiskonbäcken rinner med flera forssträckor genom de centrala delarna av reservatet till Kultsjön.

Naturreservatet har en för fjällen typisk flora och fauna men hyser också ett antal naturvårdsarter¹², t.ex. liten sotlav, hjälmossa, gränsticka, fjällhumla, fjällsköldbladfoting, alfågel och lappsparv. Fjällräv och de stora rovdjuren björn, järv, lodjur och kungsörn förekommer regelbundet. Reservatet har också en intressant flora med arter som klarar att växa på serpentinit.

Satsfjällets naturreservat är ett attraktivt besöksmål med höga upplevelsevärden året om. Det är lätt att ta sig till naturreservatet med flera vägar, stugbyar och orter med service i närområdet. Reservatets entré ligger vid Satsfjället och norr om naturreservatet passerar turistvägen

---

¹² Naturvårdsarter är en samlingsterm för arter som är extra skyddsvärda, indikerar att ett område har höga naturvärden eller i sig själva är av särskild betydelse för biologisk mångfald. Naturvårdsarter omfattar Artdatabankens begrepp för skyddade arter, typiska arter, rödlistade arter, ansvarsarter, signalarter och nyckelarter.

Vildmarksvägen. Naturreservatet nyttjas för naturupplevelser i fjällmiljö, t.ex. vandring, skidåkning, terrängcykling, skoterkörning längs leder, naturstudier, bärplockning, jakt och fiske. Populära besöksmål i naturreservatet är Sliptjehke, Satsjön, Röskalet, Satsfjällets topp och konstnären Folke Ricklunds ateljé. Den statliga vandrings- och skideden mellan Borgafjäll och Hemavan, Lapplandsleden, passerar naturreservatets västra del med en övernattningsstuga vid Sliptjehke. Länsstyrelsen upplåter småviltjakt och fiske till allmänheten och orsbor.

Turismen i fjällområdet har ökat under senare år med aktiviteter som snöskoterturism, skidåkning i olika former, vandring, terrängcykling samt jakt och fiske. Naturreservatets storlek gör att det också finns områden med få besöksanordningar som bjuder på vildmarkpräglade naturupplevelser utan ljud- och ljusstörningar, som rofyllda vandringar, naturfotografering, stjärnskådning med mera. Naturreservatets intressanta natur- och kulturmiljöer används också för undervisning och forskning.

Naturreservatet ligger inom Vilhelmina södra samebys åretruntmarker. Det är ett mycket betydelsefullt område som kalvningsland och betesområde från tidig vår till sen höst. Inom naturreservatet finns flera flyttleder och renskötselaneläggningar. Det är viktigt att besökare visar stor hänsyn till renskötelsens förutsättningar, vid till exempel vandring, småviltjakt och terrängcykling. Särskilt känsliga perioder för störningar från andra verksamheter är under vårvintern då vajorna behöver lugn och i samband med att renarna samlas ihop för skiljning och slakt på sommaren och hösten.

Områdets kulturhistoriska värden utgörs bl.a. av den rika förekomsten av äldre samiska lämningar. I naturreservatet finns flera gamla renvallar och visteplatser. Fjällbjörk- och granskogarna vid närliggande bosättningar nyttjades för skogsbete.

Länsstyrelsens motivering och bedömning

Motiv till skyddets utformning

Motivet till naturreservatsbildningen är att långsiktigt öka och säkerställa förekommande natur- och friluftsvärden. Statsfjällets naturreservat är ett stort sammanhängande fjällområde med många värdefulla naturmiljöer som hyser en mångfald av växt- och djurarter knutna till dessa miljöer. Skyddet bidrar också till bättre grön infrastruktur och gynnsamma förut-

sättningar för biologisk mångfald på landskapsnivå. Motiv till reservatsbildningen är också de fina förutsättningarna för olika friluftaktiviteter året runt.

För att områdets värden ska bestå behöver området därför långsiktigt skyddas från skogsbruk, ytterligare vattenkraftsutbyggnad, dikning och andra arbetsföretag, verksamheter och anläggningar som innebär att områdets naturvärden skulle skadas eller som försvårar för allmänhetens tillträde till området.

Naturreseptatet uppvisar som helhet en hög grad av naturlighet samtidigt som det också är kulturpräglad, exempelvis av slätter och bete. Påverkan på naturmiljöer och arter är som helhet ringa och skötselriktningen är därför huvudsakligen fri utveckling. Möjlighet finns att genomföra naturvårdande skötselåtgärder för att bevara hävdade marker samt livsmiljöer för värdefulla arter. Även för området främmande arter kan behöva bekämpas inom naturreseptatet.

Områdets höga friluftsvärden motiverar möjligheten att underhålla friluftsanordningar samt synliggöra besöksmål. Lokalt förekommer påverkan från bl.a. tramp och motorfordon på mark och områdets flora och fauna. Det ges därför möjlighet till återställningsåtgärder för att förebygga störningar på fågel- och djurlivet samt slitage, som markskador på våtmarker, fjällhedar och värdefulla floralokaler. Det ges även möjlighet att bibehålla goda sanitära förhållanden vid rastplatser och liknande. Naturreseptatets förvaltning ger också goda möjligheter att informera besökare och bevara områden med lägre grad av infrastruktur.

Undantagen från föreskrifterna ska underlätta jakt, rennäring samt underhåll av befintliga anläggningar såsom ledningar och annan elförsörjning, väg och friluftsanordningar i naturreseptatet. Naturreseptatet har inga föreskrifter som reglerar skoterkörning på väl, snötäckt mark. En stor del av naturreseptatet ligger inom permanenta regleringsområden för terrängkörning enligt 1 § terrängkörningslagen (1975:1313) och 6 § terrängkörningsförordningen (1978:594).

Delar av naturreseptatet ingår i Natura 2000. Länsstyrelsen bedömer att Satsfjällets skydd som Natura 2000-område inte är tillräckligt utan att området har behov av kompletterande skydd för att minska risken för negativ påverkan på naturtyper och arter. Skyddet möjliggör också genomförande av skötselåtgärder, exempelvis för att förebygga störningar och slitage på känsliga naturtyper och arter.

Det krävs ett omfattande och långsiktigt skydd för att bevara och utveckla naturreservatets värdefulla natur- och friluftsmiljöer. Länsstyrelsen bedömer att naturreservat är den lämpligaste skyddsformen för områden som Satsfjället med sådant skötselbehov att en skötselplan krävs och där det krävs starka restriktioner under lång tid för att värdena ska bibehållas och utvecklas.

Länsstyrelsen har därför bedömt att området, i enlighet med miljöbalkens mål om skydd av värdefulla natur- och kulturmiljöer och bevarande av biologisk mångfald (1 kapitlet 1 § miljöbalken) samt områdets värde för friluftslivet, bör förklaras som naturreservat enligt 7 kapitlet 4 § miljöbalken.

Överensstämmelse med planer och strategier för skydd och förvaltning

Bevarandet av naturreservatet Satsfjället ligger i linje med internationella, nationella och regionala strategier och planer för skydd och bevarande av värdefull natur. Fjällen är en känslig miljö som många olika intressen gör anspråk på.

Satsfjällets naturreservat utgör en byggsten för bättre *grön infrastruktur* och ökad biologisk mångfald på landskapsnivå¹³. En grön infrastruktur är ett ekologiskt funktionellt nätverk av livsmiljöer, strukturer och naturområden för bevarande av biologisk mångfald i hela landskapet. Reservatet ligger delvis inom *värdestråk för barrskog, våtmarker och limniska miljöer*¹⁴. Ett långsiktigt skydd av Satsfjällsområdet är prioriterat utifrån *Skogsutredningens* betänkande 2020 samt de *regionala strategierna för våtmarker*¹⁵ samt *sjöar och vattendrag*¹⁶.

Många av fjällens arter är konkurrenskänsliga och en förhållandevis stor andel av arterna förekommer inte i någon annan landskapstyp, samtidigt är få fjällarter rödlistade¹⁷. Ur biodiversitetssynpunkt är därför bevarande av fjällmiljön mycket viktigt. Satsfjället berörs av flera *åtgärds-*

---

¹³ Länsstyrelsen Västerbottens län. 2019. *Handlingsplan för grön infrastruktur i Västerbottens län*.

¹⁴ Länsstyrelsen Västerbotten. 2020. *Grön infrastruktur i Västerbottens län - regional handlingsplan*.

¹⁵ Länsstyrelsen Västerbottens län. 2008. *Strategi för skydd och restaurering av våtmarker i Västerbottens län*.

¹⁶ Länsstyrelsen Västerbottens län. 2008. *Strategi för skydd och restaurering av sjöar och vattendrag i Västerbottens län*.

¹⁷ Art databanken. 2020. *Rödlistade arter i Sverige 2020*.

program för hotade arter och naturtyper (ÅGP): fjällräv¹⁸, dubbelbeckasin¹⁹ och rikkärr²⁰. Förekomsten av järv, lo, kungsörn och björn omfattas av de nationella förvaltningsplanerna för rovdjur^{21,22,23}. Flera av reservatets sjöar och vattendrag hyser värdefulla ursprungliga stammar av öring och röding.

Naturresevatets storlek med en mängd nyckelelement och naturvårdsarter, närhet till andra skyddade naturområden samt liten påverkan av modernt skogsbruk ger goda förutsättningar att långsiktigt bevara och utveckla naturresevatets utpekade värden.

Förenlighet med miljömål, friluftsmål och EU-direktiv

Bevarandet av biologisk mångfald och arbetet med att uppnå de av riksdagen antagna miljömålen är en hörnsten i det nationella miljöarbetet. Naturresevat är en av de skyddsformer som utgör basen i det formella skyddet av värdefulla naturområden och biologisk mångfald.

Satsfjällets naturresevat bidrar till att nå miljömålet *Storslagen fjällmiljö* genom att ett större sammanhängande fjällområde med höga natur- och kulturvärden bevaras. Naturresevatet stärker också miljömålen *Levande sjöar och vattendrag*, *Myllrande våtmarker* samt *Ett rikt växt och djurliv* i och med att förekommande naturtyper och arter ges ett långsiktigt skydd.

Satsfjällets naturresevat bidrar genom att bevara och utveckla områdets rekreations- och friluftsvärden och besöksmål till att stärka de nationella friluftsmålen *Tillgång till natur för friluftsliv* och *Skyddade områden som resurs för friluftslivet*. Vidare stärks friluftsmålet *Starkt engagemang och samverkan* och *Hållbar regional tillväxt och landsbygdsutveckling* genom att flera aktörer samverkar inom sina ansvarsområden för att området ska kunna erbjuda fina upplevelsevärden och goda förutsättningar för olika former av friluftaktiviteter vilket också bidrar till att uppnå nationella *folkhälsomål*. Bevarandet av det kulturhistoriska land-

---

¹⁸ Naturvårdsverket. 2017. *Åtgärdsprogram för fjällräv 2017 - 2012 (Vulpes lagopus)*. Rapport 6780.

¹⁹ Naturvårdsverket. 2007. *Åtgärdsprogram för dubbelbeckasin 2006 – 2009 (Gallinago media)*. Rapport 5703.

²⁰ Naturvårdsverket. 2006. *Åtgärdsprogram för bevarande av rikkärr*. Rapport 5601.

²¹ Naturvårdsverkets förordning om förvaltning av björn, varg, järv, lo och kungsörn (NFS 2009:1263).

²² Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om inventering av björn, varg, järv, lodjur och kungsörn (NFS 2007:10).

²³ Sametingets föreskrift om bidrag och ersättning för rovdjursförekomst i samebyar (STFS 2007:9).

skapet bidrar till de nationella kulturmiljömålen *Ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas* samt *Människors delaktighet i kulturmiljöarbetet och möjlighet att förstå och ta ansvar för kulturmiljön*.

Inom naturreservatet Satsfjället finns många värdefulla *fornlämningar och kulturmiljöer*. Naturreservatet kan i viss mån bidra till att uppfylla Sveriges internationella åtaganden för att bevara det *biologiska kulturarvet*^{24,25}, natur som berättar om människans nyttjande. Exempelvis genom att tidigare brukade marker sköts och spår från barktäkt bevaras. Det ges också möjlighet att vid intressanta besöksmål för friluftslivet synliggöra det *immateriella kulturarvet* (traditionell kunskap och berättelser). Bevarandet av det *samiska kulturlandskapet* följer intentionerna i det nationella programmet²⁶. Naturreservatsbildningen bidrar bl.a. till att bevara och synliggöra det samiska kulturarvet samt att bevara tillgången av för renskötsel lämpliga kalvningsområden och betesmark.

Satsfjällets naturreservat har naturtyper och arter som är av stort värde i ett europeiskt perspektiv. De östra delarna av naturreservatet ingår sedan 2003 i det europeiska nätverket av skyddade områden, *Natura 2000* enligt Art- och habitatdirektivet²⁷. Skyddet som naturreservat bidrar till att uppnå gynnsam bevarandestatus för ingående Natura 2000-naturtyper och arter på biogeografisk nivå. För området utpekade arter är järv (1912), fjällräv (1911), lodjur (1361) och skogsrör (1948)^{28,29}. Enligt EU:s art och habitatdirektiv är järv prioriterad art och prioriterade naturtyper är alpina översilningskärr, skogbevuxen myr och taiga.

Genom att bevara och utveckla reservatets naturliga vattenmiljöer bidrar skyddet också till *EU:s Vattendirektiv*³⁰. Reservatets sjöar och vattendrag har, med två undantag, i arbetet med EU:s vattendirektiv givits

---

²⁴ FN. Artikel 9j om Traditionell kunskap i *Konventionen om biologisk mångfald*. Rio de Janeiro, den 5 juni 1992. Trädde i kraft 2003, SÖ 1993:77.

²⁵ UNESCO. *Konventionen om trygghet av det immateriella kulturarvet*. Paris, den 17 oktober 2003. Trädde i kraft 2011, SÖ 2012:31.

²⁶ Ajtte, Gaaltje och Länsstyrelsen Västerbottens län. *Det samiska kulturlandskapet. Program för att bevara, bruka och utveckla samiska kulturlandskap 2015 – 2020*.

²⁷ *EU:s Art- och habitatdirektiv*, Direktiv 92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter.

²⁸ European Commission: Natura 2000 – map and standard data form
<https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000>

²⁹ Länsstyrelsen Västerbotten. 2016. *Bevarandeplan för Natura 2000-området Satsfjället*. Diarienummer 512-7572-2016.

³⁰ Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG av den 23 oktober 2000 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område.

miljökvalitetsnormen god – hög ekologisk status. Satsån nedströms Mäelhie och Satsjön har måttlig ekologisk status på grund av dammar. I reservatets sjöar och vattendrag finns stationära värdefulla stammar av öring och strömlökande röding, liksom andra lokala och ursprungliga bestånd av fisk och vattenlevande insekter, vilka är viktiga att bevara. Njeerevjohke och Nihkierjaevrie, liksom och övriga vattendrag längst i väster avvattnas till Saxån. Saxån är ett nationellt värdefullt vatten³¹. Särskilt värdefulla vatten är också naturreservatets fisktomma sjöar, t.ex. myrsjöarna söder om Satsån i sydöstra delen av naturreservatet. De naturliga vattenståndsvariationerna i reservatets sjöar och vattendrag är viktiga för att bibehålla förutsättningarna för den karaktäristiska vegetationen som är knuten till strandmiljöer och blottade bottenar.

Effekter på ekosystemtjänster

Satsfjällets naturreservat har en inverkan på ett flertal ekosystemtjänster. Ekosystemtjänster är ekosystemens direkta och indirekta produkter och tjänster som bidrar till människors välfärd och livskvalitet. Exempel på värdefulla ekosystemtjänster i området är

- naturarv i form av karaktäristisk fjällnatur,
- kulturarv från människor som levt och lever i fjällen,
- möjligheter till rekreation och turism bland annat vandring, skidåkning, jakt och fiske i kombination med upplevelsen av fjällmiljön,
- produktion av bl.a. kött, fisk, bär och svamp,
- naturliga flödesregimer med översvänningszoner längs sjöar och vattendrag, bl.a. viktiga lekmiljöer för fisk,
- resurs för forskning och utbildning, till exempel om klimat, ekologi och geologi.

Länsstyrelsen har gjort en bedömning av vilka effekter naturreservatsbildningen har på olika ekosystemtjänster från naturreservatet, se tabell nedan. I bedömningen ingår de ekosystemtjänster som påverkas i måttlig till hög grad. I tabellen anges även om beslutet har en positiv eller negativ inverkan på berörd ekosystemtjänst.

---

³¹ Vatten Informations System Sverige, VISS.

Kategori	Ekosystemtjänst	Inverkan
Försörjande	Produktion av livsmedel från vilda växter och djur	Positiv
	Produktion av dricksvatten	Positiv
	Produktion av träråvaror	Negativ
	Produktion av energi, till exempel vind- och vattenenergi	Negativ
	Produktion av träbiomassa (bioenergi)	Negativ
Reglerande & upprätthållande	Dämpning av avrinning och flöden	Positiv
	Upprätthållande av markens struktur	Positiv
	Bullerdämpning	Positiv
	Biologisk kontroll av skadegörare (inklusive invasiva arter)	Positiv
Kulturella	Naturarv, bevarande av naturens värden för framtida generationer	Positiv
	Kulturarv, bevarande av naturliga miljöer som är viktiga av andliga eller historiska orsaker, lokal identitet	Positiv
	Tillhandahållande av attraktiva miljöer för friluftsliv	Positiv
	Resurs för forskning, kunskap och lärande, förståelse för landskapets utveckling	Positiv
	Estetiska värden, exempelvis rekreation och turism i ostörd miljö	Positiv
Stödjande	Näringsämnes-cirkulation - vattnets kretslopp	Positiv
	Biologisk mångfald inklusive bevarande av genpool, habitat och hotade arter	Positiv
	Geologisk mångfald, till exempel bevarande av geologiska miljöer	Positiv

Kategori	Ekosystemtjänst	Inverkan
	Ekologiska samspel till exempel näringsvävares dynamik, interaktioner mellan trofiska nivåer, evolutionära processer	Positiv
	Tillhandahållande av livsmiljöer, exempelvis barnkammare, lek- och spelplatser, boplatser och rastplatser för flyttfåglar	Positiv

Produktionen av virkesråvara samt vind-, vatten- och bioenergi påverkas negativt. Samtidigt förstärks det långsiktiga bevarandet av rennäringens nyttjande av mark och vatten samt förekommande vedtäkt för husbehov. Fjällens bidrag till klimatreglering bevaras.

Förenlighet med riksintressen (3 och 4 kapitlet miljöbalken) och kommunala planer

Naturreseptatet Satsfjället ligger inom *riksintresse för rörligt friluftsliv och turism* enligt 4 kapitlet 2 § miljöbalken. Västra delen av naturreseptatet ligger inom *riksintresse för obrutet fjäll* enligt 4 kapitlet 5 § miljöbalken. Naturreseptatet omfattar också delar av Saxån och Långselåns avrinningsområden vilka är *skyddade mot utbyggnad av vattenkraft och vattenreglering* enligt 4 kapitlet 6 § miljöbalken. Det innebär, enligt 4 kapitlet 1 och 2 §§ miljöbalken, att ingrepp i miljön endast får komma till stånd om de inte påtagligt skadar områdenas natur- och kulturvärden samt att turismens och friluftslivets, främst det rörliga friluftslivets, intressen särskilt ska beaktas.

Naturreseptatet berör även *riksintresse för friluftslivet* enligt 3 kapitlet 6 § miljöbalken, Södra Lapplandsfjällen (FAC02). Området kring Autjo-klimpen ingår i *riksintresse för naturvård*³², Autjojaure (NRO24098), enligt 3 kapitlet 6 § miljöbalken. Naturreseptatet gränsar till riksintresset för naturvård Blaikfjället (NRO24015) i öster och i sydväst till Frostvikenfjällen (NRO230001).

Satsfjället ingår i kärnområde för Vilhelmina södra sameby som är av *riksintresse för rennäringen* enligt 3 kapitlet 5 § miljöbalken. Rennäringen är en naturlig del i områdets helhetsvärden och betydelsefull för landskapets utseende och funktion. Bildandet av Satsfjällets naturreseptat bidrar till förutsättningar att bibehålla riksintresset för ren-

³² Länsstyrelsen i Västerbottens län. *Riksintressen för naturvård Västerbottens län*. Meddelande 4:2001.

näringsen med viktiga renbetesmarker och nyckelområden för renskötseln genom att helhetsmiljön bevaras långsiktigt från exploateringar. Reservatsbildningen bidrar också till ökade möjligheter att genomföra skadeförebyggande åtgärder som exempelvis information till besökare om behovet att visa hänsyn till renskötseln samt kanalisering längs lämpliga leder. Miljöbalkens krav på samråd för fasta renskötselanläggningar enligt 12 kapitlet 6 § miljöbalken ger goda förutsättningar att samordna friluftslivets och renskötselns behov av anläggningar, t.ex. broar.

Vid en avvägning ska enligt 3 kapitlet 10 § miljöbalken företräde ges åt det intresse som på lämpligaste sätt främjar en långsiktigt god hus-hållning. Länsstyrelsen bedömer att ovan nämnda riksintressen är för-enliga med ett skydd av naturområdet. Fjällområdets höga naturvärden bevaras långsiktigt samtidigt som det ges möjligheter att informera besökare, bibehålla och utveckla en god infrastruktur för det rörliga friluftslivet och genomföra skadeförebyggande åtgärder, till exempel förebygga markskador och säkerställa goda sanitära förhållanden vid populära besöksmål.

Enligt *kommunens översiktsplan*³³ ska fjällandskapet nyttjas hållbart så att fjällandskapet bibehåller en hög grad av ursprunglighet vad gäller biologisk mångfald, upplevelsevärden samt natur- och kulturvärden. Som exempel ges effekterna av klimatförändringarna (bl.a. skred) samt effekter av ökat nyttjande (t.ex. slitage, buller, påverkan på rennäring och påverkan på livsmiljöer för olika arter). Särskilt framhålls fjällens värde för olika friluftaktiviteter med möjligheter till rekreation för kommunens medborgare och utveckling av besöksnäringen. Bland annat nämns värdet av ett väl anpassat system av vandrings- och skoterleder. Lokalisering och utformning av friluftsanläggningar och andra anläggningar ska ske så att värdefulla natur- och kulturmiljöer inte påverkas negativt. Delområden med lägre grad av infrastruktur, service och friluftsanläggningar ska säkerställas för att möjliggöra tysta och vildmarkspräglade upplevelser. På *kommunens vandringskarta* är ett par av naturreservatets vandringsleder markerade och kortfattat beskrivna, bland annat den till Sliptjehke.

Sammantaget så bedömer Länsstyrelsen utifrån reservatets omfattning att detta beslut om bildande av Satsfjällets naturreservat är förenligt med

---

³³ Vilhelmina kommun. 2018. *Vilhelmina kommun Vuoltjeren Tjielte – med sikte på 2030 inklusive bilagor*. Översiktsplan enligt 3 kapitlet PBL (2010:900). Antagen 2018-12-10, diarienummer15/Ks33.

en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna samt med för området gällande kommunala planer.

Intresseprövning enligt 7 kapitlet 25 § miljöbalken

Vid skydd av områden ska det enligt 7 kapitlet 25 § miljöbalken göras en intresseavvägning där hänsyn ska tas till enskilda intressen. Utgångspunkten vid avvägning mellan enskilda och allmänna intressen är att ingrepp som motiveras av hänsyn till naturvårds- och miljöintressen betraktas som angelägna allmänna intressen. I avsnittet *Motiv till skyddets utformning* ges en fördjupad motivering till detta.

Länsstyrelsen bedömer att den avgränsning av naturreservatet och de inskränkningar som har gjorts är nödvändiga för att bevara de höga naturvärdena i området. Föreskrifterna är anpassade till vad som behövs för att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet. De är främst avsedda att begränsa skador på växt- och djurliv samt mark och vattenmiljöer.

Länsstyrelsen bedömer sammantaget att de positiva effekterna av att bevara området överväger de negativa effekterna som orsakas av inskränkningarna i markanvändning. Vid avvägning enligt 7 kapitlet 25 § har Länsstyrelsen funnit att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet ska uppnås.

Konsekvensutredning för ordningsföreskrifter enligt 7 kapitlet 30 § miljöbalken

Enligt förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning ska en bedömning om konsekvensutredning göras för ordningsföreskrifterna enligt 7 kapitlet 30 § miljöbalken. Dessa föreskrifter gäller rätten att färdas och vistas, och ordningen i övrigt i området och exemplifieras i förarbetena till miljöbalken (proposition 1997/98:45) som förbud mot åtgärder som annars hade varit tillåtna enligt allemansrätten.

Inom Satsfjällets naturreservat finns ett nätverk av leder och stigar för vandring, skidåkning och skoterkörning. Länsstyrelsen anser att det därmed finns goda förutsättningar att bibehålla ett varierat och rikt friluftsliv och undvika påverkan på vegetation och djurliv, t.ex. genom att besökare färdar till besöksmål, fiskesjöar, och stugor kanaliseras längs de markerade lederna. Länsstyrelsen bedömer vidare att natur-

reservatet kan bidra till att utveckla områdets friluftsvärden, t.ex. genom samordning av resurser för anläggningar, information och leder.

Olika organiserade arrangemang kan störa andra besökare och verksamheter eller negativt påverka naturmiljön. Det kan exempelvis röra sig om att arrangemanget bedrivs på olämpligt sätt, i olämplig omfattning eller på olämplig plats eller tid. För att uppnå ett långsiktigt hållbart bevarande och förvaltning av området krävs därför Länsstyrelsens tillstånd enligt föreskriften C7. Det ger bland annat förutsättningar att förebygga störningar och skador genom information och lokalisering av anordningar samt möjliggör samverkan kring områdets skötsel.

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer länsstyrelsen att ordningsföreskrifterna enligt 7 kapitlet 30 § miljöbalken innebär så begränsade kostnadsrämsiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivning.

Upplysningar

Föreskrifterna under C ovan, enligt 7 kapitlet 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas och om ordningen i övrigt inom naturreservatet, gäller omedelbart även om beslutet överklagas.

Länsstyrelsen kan med stöd av 7 kapitlet 7 § miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudet/föreskriftens syfte.

Länsstyrelsen kan lämna tillstånd till en åtgärd om det inte strider mot reservatets syfte. Ett tillstånd innebär att en åtgärd kan få vidtas, åtminstone i viss omfattning men att det kan finnas krav på utformning, tidsbegränsning, lokalisering och liknande.

Enligt 29 kapitlet 2 och 2a §§ miljöbalken gäller bland annat att brott mot föreskrift som meddelats enligt 7 kapitlet miljöbalken kan medföra straffansvar. Har någon vidtagit åtgärd i strid med meddelad föreskrift, kan länsstyrelsen enligt 26 kapitlet 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse.

Enligt 4 § skogsvårdslagen (1979:429) ska lagens bestämmelser eller föreskrifter inte tillämpas i den mån de strider mot föreskrifter som har meddelats med stöd av 7 kapitlet miljöbalken.

Utöver föreskrifterna för naturreservatet gäller också andra lagar, förordningar, och föreskrifter till skydd för naturmiljön, till exempel:

- Av särskild betydelse är att området är utpekade som ett Natura 2000-område enligt EU:s Art- och habitatdirektiv (92/43/EEC). Beträffande Natura 2000-området gäller tillståndsplikt enligt 7 kapitlet 28a - 29b §§ miljöbalken för åtgärder och verksamheter som direkt eller indirekt kan komma att påverka utpekade naturtyper och arter eller på ett betydande sätt kan påverka naturmiljön och arter i övrigt. Det gäller även åtgärder som vidtas utanför Natura 2000-området.
- Alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon är fridlysta enligt jaktlagen (1987:259). Vissa andra växt- och djurarter, bl.a. samtliga orkidéer och skogsrör, är fridlysta enligt 8 kapitlet miljöbalken och artskyddsförordningen (2007:845).
- Fornlämningar är skyddade enligt 2 kapitlet kulturmiljölagen (1088:950). Enligt 2 kapitlet 6 § kulturmiljölagen är det förbjudet att utan tillstånd från länsstyrelsen rubba, ta bort, gräva ut, täcka över eller genom bebyggelse, planering eller på annat sätt ändra eller skada en fornlämning.
- Större delen av Satsfjällets naturreservat ligger inom område med terrängkörningsförbud enligt 1 § terrängkörningslagen (1975:1313) och 6 § terrängkörningsförordningen (1978:594).
- Liksom vid all snöskoterkörning i hela Västerbottensfjällen gäller i naturreservatet också tillfälliga förbud enligt terrängkörningslagen, bl.a. det så kallade majförbudet efter 5 maj varje år (24FS 2014:26). Det innebär bland annat att det förutom att köra på barmark i terrängen också är förbjudet att på snötäckt mark köra skoter utanför markerade allmänna skoterleder. Vid Röskalets rastplats är det tillåtet att parkera skotern inom 300 x 300 meter från skoterledens markering (Länsstyrelsens diarienummer 523-8339-2014). Kommunen, och i de fall det berör flera kommuner Länsstyrelsen, får enligt 3 § terrängkörningslagen besluta att helt eller delvis stänga ett område för all skotertrafik om det medför olägenhet ur naturvårdssynpunkt eller annan allmän synpunkt, t.ex. rennäring. På all statlig mark väster om odlingsgränsen i Västerbottens län infaller varje år skoterförbud 5 maj, det så kallade majförbudet (24FS 2014:26). Majförbudet innefattar även

skoterlederna i Satsfjällsområdet. Majförbudet gäller inte för de undantag som framgår av 1 § terrängkörningsförordningen (1978:594). För personer folkbokförda väster om odlingsgränsen inom Västerbottens län gäller inte majförbudet färd längs allmän skoterled, inklusive färd över sjöar längs skoterledens sträckning.

- Enligt 1 § terrängkörningslagen (1975:1313) är det förbjudet att köra på barmark i terräng med motordrivna fordon. Vissa elcyklar, segways, elskotrar och liknande fordon räknas som motordrivna fordon enligt 2 § lag (2001:559) om vägtrafikdefinitioner och är därmed förbjudna att framföras i terrängen på barmark.
- I samband med renskötsel är det, enligt reservatets föreskrifter, tillåtet att använda terrängfordon i enlighet med 1 § 4 punkten terrängkörningsförordningen (1978:594). Det innebär att terrängfordon får användas av dem som utför underhåll av renskötselanläggning och för arbete med renskötsel vid bevakning av renar, drivning och samling av renar inför omedelbart förestående märkning, slakt eller flyttning samt för renskötarnas försörjning med livsmedel och andra dagligvaror i direkt samband med renskötseln.
- Före anordnande av fasta renskötselanläggningar ska samråd ske med Länsstyrelsen enligt 12 kapitlet 6 § miljöbalken, enligt vad som framgår av 7c § förordningen (1998:904) om anmälan om samråd.
- I 94 § rennäringslagen (1971:437) finns bestämmelser som anger att flyttvägar för renar inte får stängas av samt att man inte får skrämma, ofreda, driva bort eller hindra renar från att beta inom område där renskötsel är tillåten.
- Delar av reservatet omfattas av strandskyddsbestämmelserna i 7 kapitlet 13 - 18 §§ miljöbalken. Beslut om bygglov, innebär inte att dispens från reglerna om strandskydd och reservatsföreskrifterna har beviljats. Inom naturreservat är det Länsstyrelsen som prövar ärenden om strandskydd.
- Vattenverksamheter, t.ex. anläggandet av en brygga, är anmälnings- eller tillståndspliktig vattenverksamhet enligt 11 kapitlet 9 § miljöbalken.

- I enlighet med 24FS 2011:10 ska jaktcamper på statens mark ovan odlingsgränsen senast ett dygn innan campen är tänkt att sättas upp anmälas till Länsstyrelsen för samråd enligt 12 kapitlet 6 § miljöbalken samt 3 § rennäringsförordningen (1993:384) och godkännas.
- Det är förbjudet att använda blyhagel vid jakt på våtmarker och över grunda delar av öppet vatten enligt 14b § förordning (1998:944) om förbud m.m. i vissa fall i samband med hantering, införsel och utförsel av kemiska produkter.
- I enlighet med 2 kapitlet 16 § förordningen (1994:1716) ska tillstånd för utsättning av fisk sökas hos Länsstyrelsen. Tillstånd får inte ges för sådana fiskarter eller fiskstammar som är olämpliga med hänsyn till vattenområdets särart. Tillstånd får inte heller ges om det finns risk för spridning av smittsamma sjukdomar,
- Av 16 § i lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter framgår att hundar under tiden 1 mars-20 augusti ska hållas under sådan tillsyn att de hindras från att springa lösa i marker där det finns vilt. Under den övriga tiden av året ska hundar hållas under sådan tillsyn att de hindras från att driva eller förfölja vilt, när de inte används vid jakt.

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bilaga 4. Den som vill göra anspråk på ersättning eller kräva inlösen av fastighet ska väcka talan hos mark- och miljödomstolen mot staten inom ett år från det att beslutet på vilket anspråket grundas har vunnit laga kraft. I annat fall går rätten till ersättning eller inlösen förlorad.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Helene Hellmark Knutsson med Lena Lundevaller, handläggare områdesskydd, som föredragande. I den slutliga handläggningen har också Anton Larsson, förvaltare naturreservat, och Marion Strofkooper, dispenshandläggare, medverkat.

Helene Hellmark Knutsson

Landshövding

Lena Lundevaller

Handläggare områdesskydd

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

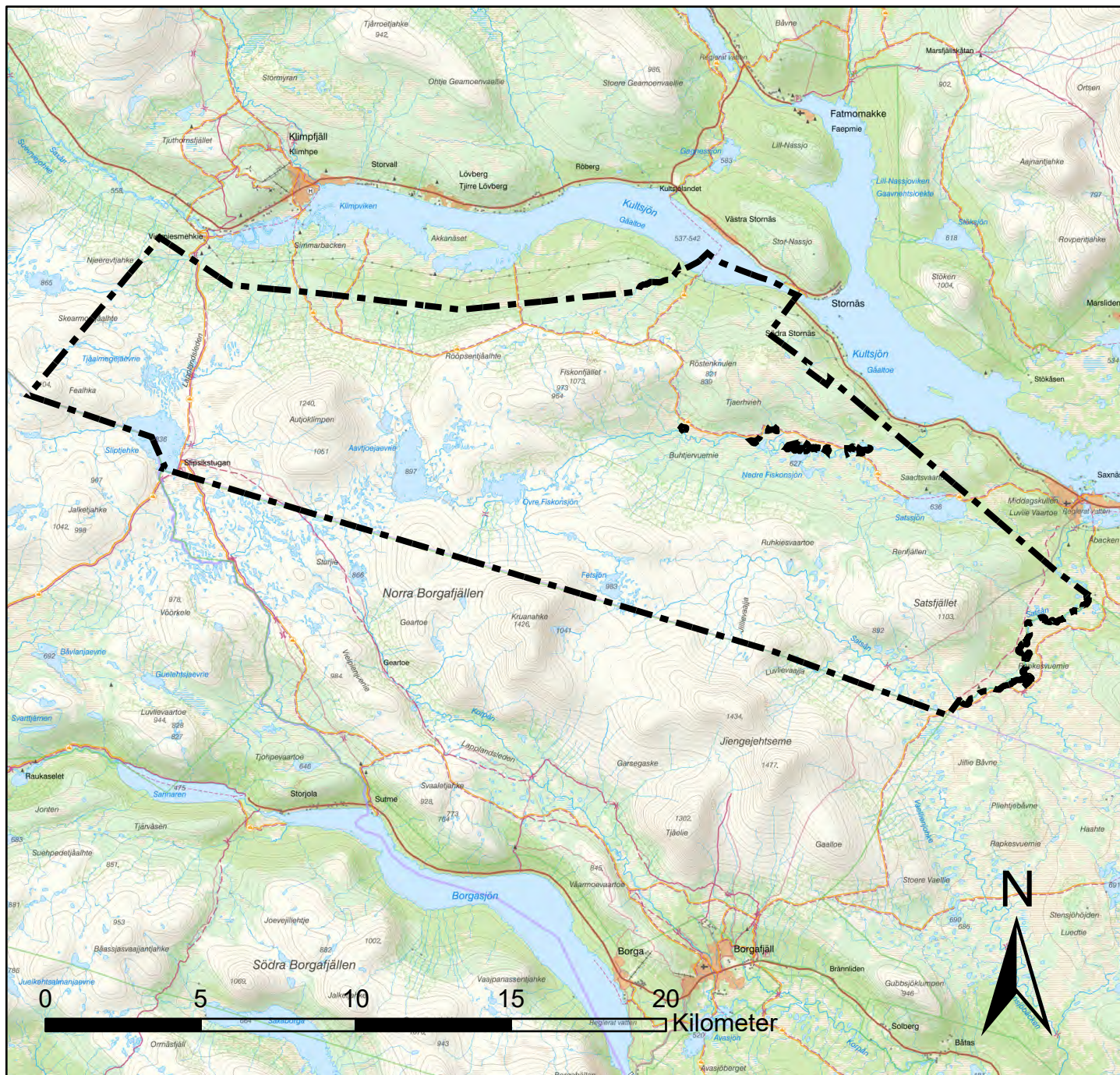
Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på

<https://www.lansstyrelsen.se/dataskydd>

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Karta med leder och övriga anläggningar samt permanent regleringsområde för terrängkörning enligt terrängkörningslagen
3. Skötselplan med bilagor
4. Överklagandehänvisning regeringen

Naturresevat

Satsfjället

Vilhelmina kommun
Västerbottens län

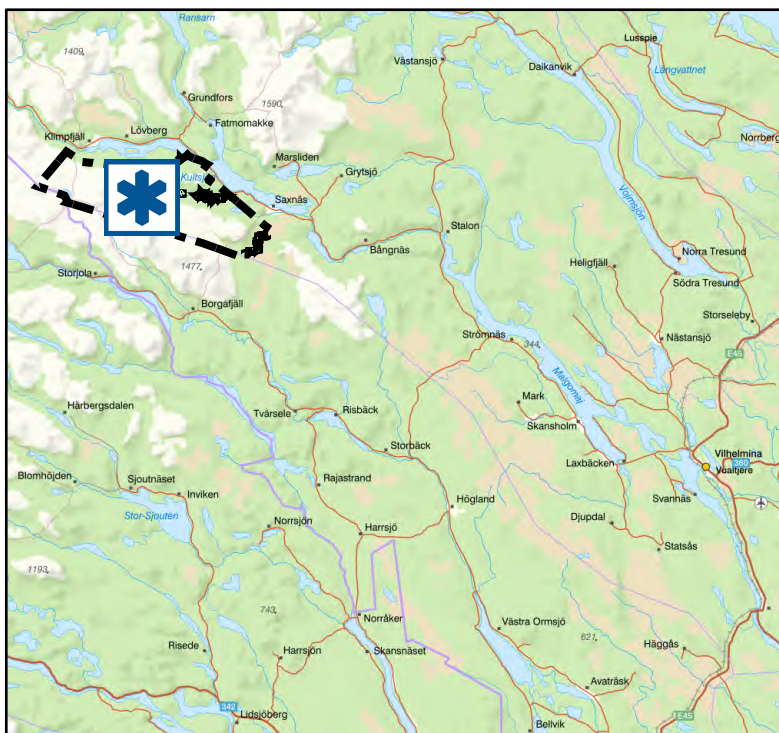
Bilaga 1 till beslut med
diarienummer 511-11500-2017

 Naturresevat gräns

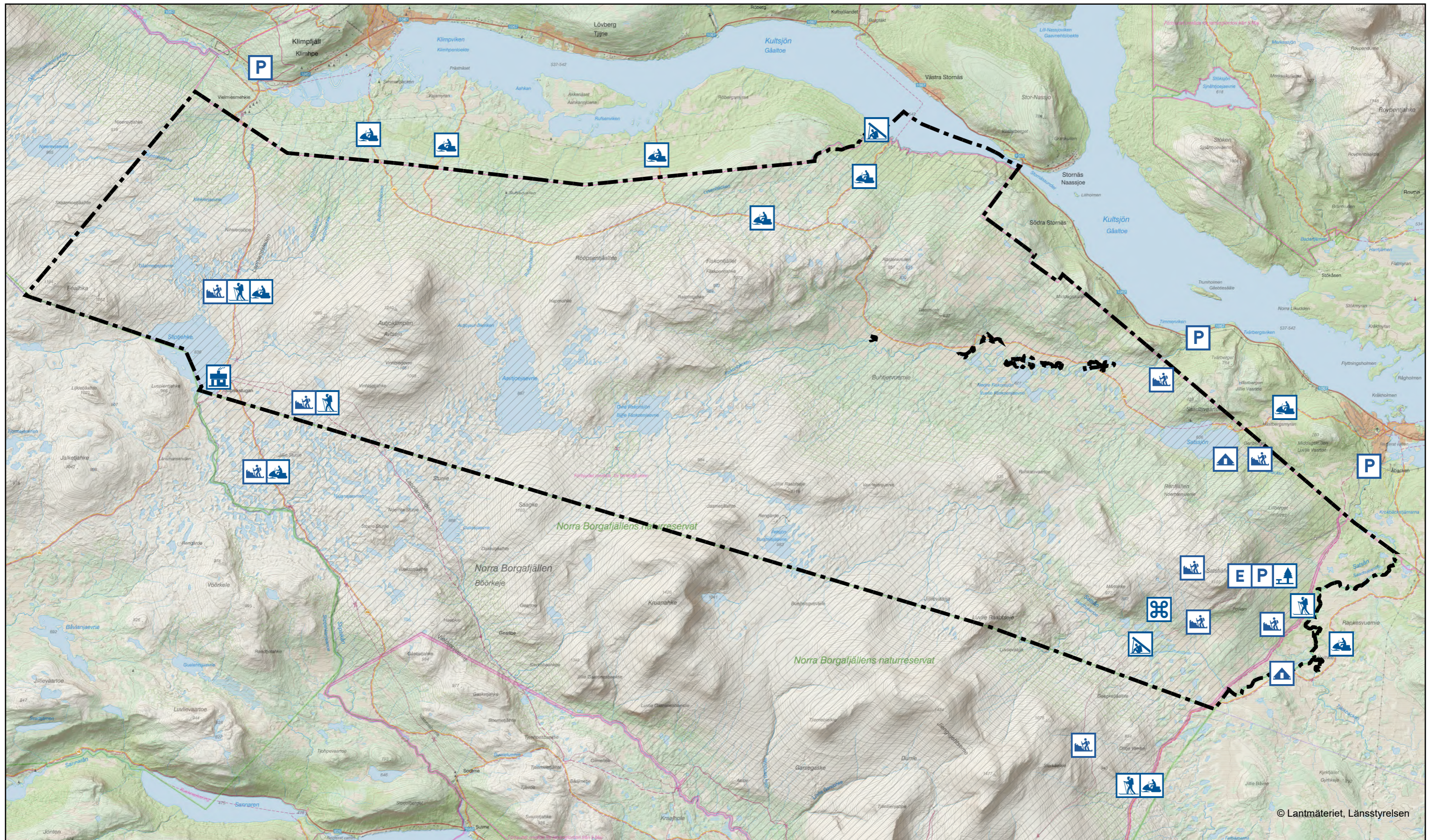

Länsstyrelsen
Västerbotten

Bakgrundskartor © Lanmäteriet, Länsstyrelsen

Bilaga 2. Karta med anläggningar och permanent regleringsområde för terrängkörning tillhörande beslut för naturreservatet Satsfjället, Vilhelmina kommun. Dnr 511-11500-2017.

Anläggningar

	Vandringsled, stig		Entré		Vindskydd		Övrig byggnad		Naturreservat gräns
	Skidled		Parkering		Rastskydd		Regleringsområde för terrängkörning enligt terrängkörningslagen		
	Skoterled		Rastplats		Stuga, övernattning				

Länsstyrelsen
Västerbotten

Du kan överklaga beslutet hos regeringen

Om du inte är nöjd med Länsstyrelsens beslut, kan du skriftligen överklaga beslutet hos regeringen.

Hur överklagar jag beslutet?

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska du lämna eller skicka din skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Västerbotten antingen via e-post; vasterbotten@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Västerbotten, 901 86 Umeå.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag du fick del av beslutet. Du anses ha fått del av beslutet den dag det kungörs i ortstidning. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det regeringen som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ditt överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som du överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur du vill att beslutet ska ändras.
- Varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Om du har handlingar som du anser stödjer din överklagan så bör du bifoga kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om du behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om du anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt dig ska ombudet underteckna skrivelsen, bifoga en fullmakt i original från dig samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer.

Behöver du veta mer?

Har du ytterligare frågor kan du kontakta Länsstyrelsen via e-post, vasterbotten@lansstyrelsen.se eller via växeltelefonnummer 010-225 40 00. Ange diarienummer 11500-2017.